

GAZETA KALISKA

PRENUMERATA WYNOŚI:

W Kaliszu miesięcznie 400 Mk.
Na prowincji z przesyłką
pocztową 500 Mk.
Zagranicą 1000 Mk.
Cena pojed. egzemplarza 20 Mk.

CENA OGŁOSZEŃ:

Za 1 wiersz non. lub jego miejsce
1-a str. 180 mk., w tekście 180 mk.
Nekrologi 180 mk. zwyczajne 75 mk.

Adres Redakcji i Administracji:
Kalisz, Al. Józefiny 1. Tel. № 91.
Otwarta od 9-12 i od 2-6 po poł.

№ 81 (7120).

Sobota, dnia 8 kwietnia 1922 r.

Rok XXX

TELEGRAMY

Charakter uchwał konferencji genueńskiej

PARYŻ. Ag. Havasa potwierdza wiadomość że w niedzielę, albo w poniedziałek rano delegacja mocarstw sprzymierzonych zbiorą się na posiedzenie przedwstępne w celu ustalenia wspólnej linii postępowania na konferencji genueńskiej. Jeżeli w toku konferencji sprzymierzonych mieliśmy ponownie zebrać się na takie posiedzenie w takim razie delegacja francuska będzie się domagała, ażeby w tych naradach wzięła udział mała ententa.

Według informacji z kół parlamentarnych Rada min. obradowała dziś rano nad sprawą stanowiska delegacji francuskiej na konferencji genueńskiej przyczem miała postanowić: udzielić delegacji tylko ograniczonego pełnomocnictwa ad referendum tj. z obowiązkiem z konferencji do decyzji rządu.

Według opinii rządu francuskiego uchwały przyjmowane na konferencji genueńskiej powinny posiadać wyłącznie charakter zaleceń pod adresem rządu, zaleceń nie zobowiązujących państwo w sposób definitywny.

Niespodzianki w Genui

LONDYN. W wydziale udzielonym przedstawicielowi „Timesa” min. Skirmunt złożył w sprawie genueńskiej następujące wyjaśnienie: Aluzje prasy dotyczące wiadomości o jakoby przygotowanych przez Lloyd Georgea niespodzianek w Genui, wydają się ni-prawdopodobne. Jest prawie pewnem, że jeśli Lloyd George będzie usiłował zboczyć z drogi wytyczonej przez Poincarę i wysuwać osobiste projekty nastąpi nowa niespodzianka, wyrażająca się w wycofaniu delegacji francuskiej i w ewentualnym upadku konferencji. W sprawie uznania sowieńców min. Skirmunt oświadczył, że Polska, która uznała rząd sowiecki przez zawarcie traktatu ryskiego i obecnie znajduje się w sytuacji specjalnej musi zachować rezerwę w sprawie uznania sowieńców przez in. państwa.

Dr. Kiernik wniósł swą dymisję

WARSZAWA. Poseł Kiernik złożył prezydentowi ministrów na piśmie podanie o dymisję ze stanowiska prezesa Głównego Urzędu Ziemiańskiego. Dymisja ta będzie przyjęta.

Wrzenie w Małopolsce wschodniej

LWOW. „Hromadskij Wistnyk” w dłuższym artykule zajmuje się agitacją bolszewicką na terenie Małopolski wschodniej, szczególnie w obszarze między Zbruczem a Złotą Lipą. Pismo to stwierdza, że agitatorzy podburzają ludność i wzywają ją do rewolty. Ruchawka ta ma być kontrakcją sowieńców, wymierzona przeciw oczekiwanej przez nich nowej ofensywie antybolszewickiej generała Wrangla.

Jak donosi „Hromadskij Wistnyk” w akcji tej ma wziąć również udział ukraiński generał Grekow.

Masowa ucieczka aresztantów w Lublinie

LUBLIN. Dn. 5 bm. rano prowadzono grupę aresztantów, składającą się z 40 ludzi, do łaźni, w śródmieściu aresztanci w pewnej chwili rozbiegli się. Konwojujący zaczęli strzelać do zbiegów. Podczas strzelaniny dwóch aresztantów zostało ciężko rannych, jeden z nich wkrótce zmarł. Z dwóch zawodowych bandytów znajdujących się w grupie zbiegów jeden skazany już był przez sąd na karę śmierci.

Podatki dochodowe

WARSZAWA. Urzędy skarbowe otrzymały od władz ministerjalnych polecenie, aby wymiar podatków od dochodu za rok 1920 i 1921 ukończony został do czerwca r. b.

Za wykonanie wymiaru w powyższym terminie urzędnicy skarbowi mają obiecane gratyfikacje.

Odnosnie zeznań o dochodzie za rok 1921 to mają one być przez płatników złożone na później do mała roku bież.

Ponieważ przy poprzednich wymiarach dały się słyszeć narzekania na niesprawidłowy wymiar podatku wspólników jednego i tego samego przedsiębiorstwa więc teraz w interesie samej ludności byłoby wskazane, by każdy wspólnik podawał przy swoim zeznaniu ilość wspólników przedsiębiorstwa oraz ich dokładne adresy.

Informacje te nie tylko przyspieszą wymiar, ale usuną wiele nieporozumień i wątpliwości.

Kredyty na prowadzenie robót

WARSZAWA. We czwartek pod przewodnictwem Ministra Skarbu odbyło się posiedzenie komitetu ekonomicznego Rady Ministrów.

Z ważniejszych spraw rozpatrywano wniosek Ministra pracy p. Darowskiego w sprawie powiększenia kredytów Ministerstwa Robót Publicznych na rozpoczęcie robót, któreby z jednej strony ożywiły tak potrzebny nam ruch budowlany z drugiej zaś dały pracę bezrobotnym.

Unifikacja plac pracowników państwowych

WARSZAWA. Ministerjum skarbu projektu je, by wszystkie kategorie pracowników państwowych objęte były jedną ustawą o płacach.

Zasadniczo byłoby to pożyteczne, upraszczaloby bowiem manipulacje rachunkowe, jednakże znosząc odrębną organizację np. sądownictwa, włączaloby sędziów w rangi, wykraczając w ten sposób przeciwko zastrzeżonej przez konstytucję niezależności sędziów od administracji.

O obozy dla internowanych

WARSZAWA 7. W Ministerjum spraw wewnętrznych utworzono nowy wydział do spraw obozów dla internowanych.

Do kompetencji nowego wydziału należy załatwianie spraw wynikających z przekazania ministerjum spraw wewnętrznych uchwałami Rady ministrów z dn. 29 września i 8 listopada 1921 roku uprawnień przewodniczącego delegacji polskiej Komisji i Mieszanej dla spraw repatriacji w Warszawie odośnie spraw internowanych oraz administracji obozów internowanych.

Sprawy, mające charakter polityczny oraz dotyczące zakresu bezpieczeństwa, będą załatwiane przez wydział bezpieczeństwa min. spraw wewnętrznych.

Wydział do spraw obozów dla internowanych wchodzi w skład departamentu przydziałnego.

Kierownikiem wydziału ma podobno zostać gen. Żukowski.

40-lecie „Kurjera Lwowskiego”

LWOW. Ukazał się numer jubileuszowy „Kurjera Lwowskiego” z okazji 40 rocznicy istnienia pisma. Numer ten zawiera cały szereg artykułów wybitnych polityków i literatów polskich, a mianowicie wicemarszałka sejmu, posłów Jana Dąbskiego, Anusza, Rataja, Kędziórę, oraz literatów Sieroszewskiego i Orkana.

Pogrzeb b. cesarza i króla Karola

BERLIN. Donoszą z Funchal o przygotowaniach do pogrzebu b. króla. Zwłoki b. króla ubrano w mundur węgierski. Król hiszpański wydelegował swego przedstawiciela na uroczystości pogrzebowe.

O linję graniczną Wisły

BERLIN. Wkrótce odbędzie się rokowania między przedstawicielami rządu Rzeszy a rzeszowcami koalicyj w sprawie definitywnego ustalenia linii granicznej Wisły. Rokowania dotyczące będą głównie sprawy wolnego dostępu Wisły oraz ujednolnienia ochrony grobli.

Przed konferencją genueńską

PARYŻ. „Temps” dowiaduje się, że do rządu francuskiego nie była wystosowana żadna

oficjalna demarche, zapraszająca delegację francuską na przedwstępne obrady między sprzymierzonymi w Genui. Dano tylko do zrozumienia delegatom francuskim, aby przybyli do Genui wcześniej za przykładem Lloyd Georgea, który zdradza zamiar zorganizowania przy pomocy delegacji włoskiej zebrania przedwstępnego, w którymby sam również wziął udział. „Petit Parisien” donosi, że Poincaré oświadczył w niedzielę Skirmuntowi, że Francja nie zgodzi się na wyłączenie z tych obrad czterech państw sprzymierzonych Europy środkowej.

Narady przedstawicieli Małej Ententy i Polski

BERLIN. Według otrzymanych tu wiadomości z Paryża równocześnie z przedwstępną konferencją państw sprzymierzonych w Genui odbędą się narady przedstawicieli małej Ententy i Polski, jednakże niezależnie od narad wielkich mocarstw.

Urząd wywozu znów „przy pracy”

KRAKOW. 7. „Kur. Krak.” donosi: Jak się dowiadujemy z Warszawy, urząd wywozu i przywozu, podobno w porozumieniu z ministerstwem handlu i przemysłu, udzielił już przedwstępniego pozwolenia właścicielom jedynej w Polsce fabryki celulozy we Włocławku (Robert Sängen i Sp.) na wywóz zagranicę 100 wagonów celulozy. W pozwoleniu tem nie oznaczono nawet, jakiej pojemności ma być te wagony, tak że na tego podstawie można by wywieźć 100 wagonów nie 10 tonnowych, lecz także 20-tonnowych. Dzieje się to w czasie, gdy właśnie z powodu braku celulozy stoją maszyny w wielu polskich papierniach i wskutek tego daje się odczuć ogromny brak papieru.

Nadmienić należy, że zastąpienie wywiezionej celulozy przez importowaną z zagranicy do nas, jest zupełnie niemożliwe, ponieważ zagraniczna celuloza, np. czeska, kalkuluje się na 450 mk. za 1 kg., podczas gdy krajowa kosztuje 150 marek. Dodać zaś trzeba i to, że ta wysoka cena zagranicznej celulozy ma swe źródło przede wszystkim w ogromnym naszym deficycie wywozowym, które zostało tak podniesione, właśnie na skutek starań włocławskiej fabryki celulozy. Obecnie ta podwyżka cła „dla podniesienia” przy myśli krajowego w tak oryginalny sposób jest wyzyskiwana. Spodziewamy się, że ze strony czynników powołanych nastąpi cofnięcie udzielonego już pozwolenia na wywóz.

Wykrycie olbrzymich nadużyć w policji będzinńskiej

KRAKOW 7. Jak się dowiaduje „Il. Kur. Krak.” w komendzie policji państwowej w Będzinie wykryto olbrzymie nadużycia ze strony tamtejszych kierowników, nadkom. Stanisława Zagorskiego i podkom. Edm. Przyborowskiego.

W związku z tą sprawą obu wymienionych zawieszono w swych czynnościach, a kierownictwo komendy objął p. J. Kuczyński. Do Będzina przybył także wojewoda p. Pękosiński, oraz specjalna komisja dla przeprowadzenia śledztwa w tej sprawie.

Jak donoszą, w aferę tę jest również wmieszanych kilku innych urzędników, przeciwko którym również toczy się już śledztwo.

Pedroń Naczelnika Państwa do Rumunii

WARSZAWA 7. Donoszą z Bukaresztu, w tamtejszych kołach rządowych oczekują w bliskiej przyszłości przybycia Naczelnika Państwa Józefa Piłsudskiego w odwiedziny dworu rumuńskiego. Termin podróży nie jest jeszcze dokładnie oznaczony; pozostaje bowiem w związku z zakończeniem konferencji genueńskiej.

O rowizję taryf celnych

WARSZAWA. Koła rządowe noszą się z myślą zrewidowania obecnych taryf celnych, które uniemożliwiają obniżenie cen na artykuły pierwszej potrzeby.

Rząd odmówi kredytu przemysłowcom

WARSZAWA. Ze względu na panującą drożyznę rząd zamiar nie uwzględnić w tej postulatów przemysłowców w sprawie udzielania im kredytów na wypłaty robotniczej uruchomienie przemysłu spodziewając się w ten sposób zmusić ich do rzucenia na rynek nagromadzonych towarów.

Podejrzenie alarmy wojenne

LWOW. „Rydnij Kraj“ donosi, że gen. Brusilow wygłosił plan operacji przeciw Polsce mający na celu odebranie jej wschodniej Małopolski.

LWOW. Z Moskwy donoszą, że krążą tam pogłoski iż na wypadek wojny naczelnym dowódcą wojsk czarnych zostanie zamianowany Brusilow, szefem sztabu zaś jego ma być znany kawalerzysta sowiecki i Matowski. Wszyskawoby to na to, że sowieci zamierzają w przyszłej wojnie operować głównie konnicą.

LWOW. Z Moskwy donoszą, że prasa sowiecka wypełniona jest wiadomościami, dotyczącymi armii polskiej i francuskiej Instruktorów.

Niemcy chcą wywołać epidemję cholery we Francji

PARYZ. „Matin“ donosi, że farmerzy posiadacze gospodarstw w obszarach zniszczonych przez wojnę, otrzymali niedawno kury, dostarczone Francji przez Niemcy, tytułem reparacji. Większość tego drobiu powyżdziała wkrótce po przybyciu na miejsce.

Jeden z farmerów zdziwiony tem i podejrzewając coś złego, przysłał jedną z takich zdechłych kur bratu swemu, weterynarzowi parskiemu, prosząc go, ażeby z chciał zbadać tę kurę. Z przeprowadzonego badania wynika, iż kurę zdechła na cholere, skąd wniosek, że Niemcy umyślnie szczepią cholere dostarczonemu Francji drobiu. Czy robią to w nadziei, iż zjedzony ten drób przyczyni się do rozszerzenia epidemji cholery we Francji.

Znający Niemców dobrze Francuzi uważają to za możliwe i domagają się poddania ich do kontroli i reparacyom w naturze, dostarczonym przez Niemcy.

Wywłaszczenie majątków

POZNAN. Na posiedzeniu gospodarczym okr. urzędu ziemskiego zapadło postanowienie: co do wszczęcia kroków przeciwnych w sprawie wywłaszczenia majątków, a między innymi polskich, mianowicie: Witowo — właściciel p. Stowacki, Grotowo — wł. p. Grudziński i Łącz (powiat bydgoski) — wł. p. Różewicz. Majątki te postanowiono wykupić na podstawie p. 6 art. 1 ust. 2. ustawy z dn. 15 lipca 1920 roku.

Organizacja województwa śląskiego

WARSZAWA. Sprawa organizacji województwa śląskiego posuwa się stale naprzód. Szereg ministrów w zakresie swoich czynności ustaliło już swój stosunek względem małego powstającego województwa i jego kompetencji autonomicznych. Pomiędzy innymi baczna uwaga zwraca się w sprawie sprawności aprowizowania okręgu przemysłowego, by nie dopuścić do jakiegokolwiek nieporozumienia niezadowolenia na tem tle wśród żywiołu robotniczego.

Ucieczka bardzo niebezpiecznego szpiega niemieckiego

Przed kilku tygodniami przytrzymano w Sosnowcu osobnika nazwiskiem Henryk Neumann, którego zachowanie się budziło podejrzenie, że jest on wysłannikiem jednego z pogranicznych szpiegowskich biur niemieckich.

(W toku śledztwa wyszło na jaw, że Neumann jest rzeczywiście szpiegiem niemieckim i to specjalnym wysłannikiem niemieckiego biura wywiadowczego we Wrocławiu.

Teren jego działalności rozciągał się na Kraków, Częstochowę, Śląsk Cieszyński i część Górnośląską, gdzie zbierał wiadomości dotyczące się dyslokacji wojska, oraz foto-raporty i wysyłał je w specjalnych raportach do Wrocławia.

Jak stwierdzono, Neumann był jednym z najbardziej niebezpiecznych szpiegów niemieckich na gruncie polskim.

Neuman zbiegł podczas transportowania go do więzienia krakowskiego.

Wedle wszelkiego prawdopodobieństwa — Neuman zbiegł na Górny Śląsk, gdzie istnieje również przez niego zorganizowana centrala szpiegowska.

Pomoc lekarska Dla Urzędników Państwowych

Na zasadzie art. 18 dekretu o organizacji Władz Naczelnych (Dz. Pr. E. P. Nr. 1 z 1918 r.) zarządza się co następuje:

§ 1. Do czasu ustawowego uregulowania sprawy pomocy lekarskiej dla funkcjonariuszów państwowych korzystają oni z pomocy lekarskiej na koszt Skarbu Państwa.

§ 2. Pomoc lekarska przysługuje:

a) wszystkim czynnym funkcjonariuszom państwowym, powołanym do służby przez nominację;

b) członkom ich rodzin, wyszczególnionym w art. 5 ustawy z dn. 13 lipca 1920 roku o uposażeniu urzędników i niższych funkcjonariuszów państwowych (Dz. Ust. R. P. Nr. 65 poz. 429).

Członkowie rodzin mogą korzystać z pomocy lekarskiej jedynie w wypadkach chorób trwałych nie dłużej niż trzy miesiące, o ile pozostają na utrzymaniu funkcjonariusza i nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu na wypadek choroby (ustawa o kasach chorych z dn. 19 maja 1920 r. Dz. U. R. P. Nr. 44 poz. 272), ani też nie mają skądś zapewnionej pomocy lekarskiej.

§ 3. Pomoc lekarska obejmuje:

1) pomoc lekarską wliczając w to na niezbędniejsze zabiegi chirurgiczne zabiegi w zakresie chorób oka, gardła, nosa, ucha i inne, zabiegi ginekologiczne, chirurgiczno-akuszerskie, dentystyczne (leczenie próchnienia, zapalenia okostnej przetoki i plombowanie najtwardszym materiałem, usuwanie zębów) oraz pomoc położną.

2) dostarczanie niezbędnych lekarstw oraz środków opatrunkowych;

3) bezpłatne leczenie w szpitalach według najniższej taryfy w razie przymusowego umieszczenia.

§ 4. Pomocy lekarskiej udziela lekarze bądź urzędowi, bądź też umówieni w tym celu przez Ministerstwo Zdrowia Publicznego na wniosek Urzędów Zdrowia.

§ 5. Funkcjonariusze państwowi, oraz członkowie ich rodzin w celu otrzymania pomocy lekarskiej zwracają się do lekarzy wymienionych w par. 4.

Pomoc lekarska udzielana będzie na podstawie „karty porady“ wydawanej przez bezpośrednio przełożoną władzę służbową funkcjonariusza. W wypadkach nagłych pomoc może być udzielana bez przedstawiania karty porady, która jednak musi być dostarczona lekarzowi najpóźniej dnia następnego. PNa żądanie lekarza chory winien przedstawić legitymację urzędniczą względnie dowód osobisty.

Porady lekarskie udzielane bywają w miejscu wyznaczonym przez lekarza w pewnych z góry oznaczonych godzinach; jedynie obłożnie chorych odwiedza lekarz w ich mieszkaniu. Pomoc winna być udzielana zasadniczo w dniu wezwania, a w wypadkach ciężkich — bezzwłocznie.

W wypadkach nagłych, o ile przybycie lekarza umówionego jest niemożliwe, funkcjonariusz państwowy może wezwać lekarza prywatnego. Koszt w tym przypadku ponosi Skarb Państwa według miejscowej taryfy lekarskiej po sprawdzeniu rachunku przez lekarza urzędowego.

W razie koniecznej potrzeby lekarze umówieni mogą kierować chorych do lekarza specjalisty, czyniąc o tem wzmiankę na karcie porady.

§ 6. Przy zapisywaniu lekarstw i środków opatrunkowych lekarz winien kierować się farmakopeją ekonomiczną. Zapisywanie lekarstw kosztownych dopuszczalne jest tylko w wypadkach wyjątkowych, o ile chodzi o ratowanie zagrożonego życia. Otrzymywanie lekarstw i środków opatrunkowych następuje w aptekach umówionych tylko na podstawie recepty (za każdym razem oddzielnie wydanej).

Wykonanie badań i analiz uskuteczniane będzie na podstawie „karty zapotrzebowania“.

§ 7. Pomoc akuszerska udzielana bywa w państwowym, imiennym szpitalach lub zakładach położniczych a tylko w razie braku tamże miejsca albo w razie groźnego stanu, uniemożliwiającego przewiezienie położnicy bez szkody dla jej zdrowia — w mieszkaniu położnicy.

§ 8. Przymusowe umieszczenie chorego w szpitalu następuje na zlecenie lekarza umówionego.

1) W wypadkach choroby zakaźnej,

2) w razie potrzeby zabiegu lekarskiego, którego wykonanie w domu chorego powoduje wyższe koszty leczenia będą mu zwrócone w wysokości taksy szpitalnej, przewidzianej dla sal ogólnych, w wypadkach porodu — za przeciąg dziełsiedmiu dni.

§ 9. Urzędy Zdrowia winny komunikować władzom i instytucjom państwowym, których funkcjonariusze korzystają z pomocy lekarskiej na koszt Skarbu Państwa, spisy lekarzy, akuserek aptek, zakładów badań, szpitali itp.

§ 10. Wydatki połączone z wykonaniem powyższego rozporządzenia, a nadto koszty przejazdu lekarza do obłożnie chorego lub przewiezienie chorego do lekarza, względnie szpitala pokrywane są z budżetu Ministerstwa Zdrowia Publicznego.

§ 11. Jeżeli zostanie ustalone, iż wezwanie do chorego nie było uzasadnione dany funkcjonariusz obowiązany będzie zapłacić honorarium lekarza w wysokości przyjętej zasadniczo dla lekarzy miejscowych, jako też i inne koszty z wizytą lekarską połączone.

§ 12. Wykonanie niniejszego rozporządzenia powierza się ministrowi Zdrowia publicznego w porozumieniu z prezydium Rady Ministrów i Ministerstwem Skarbu.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze z dniem ogłoszenia wchodzi w życie z tą chwilą traci moc obowiązująca wszelkie przepisy dotyczące pomocy lekarskiej dla funkcjonariuszów państwowych, z wyjątkiem przepisów dla pracowników kolei żelaznych.

Prasa amerykańska o Kaliszu.

Chicagowski Dziennik Związkowy od dłuższego czasu drukuje b. interesujące listy z podróży po Europie przez L. S. Dewojno. Jeden z ostatnich numerów poświęcony jest Kaliszowi. „Po drodze zatrzymujemy się w Kaliszu — pisał autor — Miasto zniszczone, zwłaszcza cały jego środek. Najładniejsze kamienice w gruzach. Major Preske (Preusker) spalił Kalisz zaraz na początku wojny. Spełnił polecenie generała sztabu niemieckiego. Sztab ten bowiem trzymał się ściśle planu, że po wkroczeniu wojska Niemiec kiego do jakiegoś kraju, pierwsze miasto wlekkie w tym kraju należy spalić, aby mieszkańcy danej ziemi mieli pojęcie co to znaczy niemiecka „Schrecklichkeit“... Kalisz posiada przeszły parki i nośne hotele. Na miejscu, gdzie w roku 1813 król pruski cesarz Aleksander I-y spotkał się z Napoleonem — w jakby sposób oswobodzić Europę — stół wspaniały pomnik. Długo doprawdy, że stoł... Gdyż po wszystkich innych miastach wszelkie pomniki przypominające zaborców i ich „kulturę“ potrzaskano do pieczętów, które zachowano, by z czasem postawić na nich pomniki nowe, pomniki dla zasłużonych w narodzie polskim. A ten stoł. Zapewnie ocalała go sztuka. Poraz drugi na tem samym miejscu spotkał się Mikołaj I z Fryderykiem Wilhelmem I-tym w mocnione zostało przymierze pomiędzy Rosją i Prusami. A było to w roku 1833... „W Kaliszu natknęliśmy się na pośrednika wyznania mojżeszowego. Siedliśmy w restauracji z bratem i spożywamy śniadanie, przechodzi obok nas jakiś długobrody i wąwłosy jegomość i kłania się nam. Po chwili zbliża się do nas i mówi: „Panowie, wybacz, ale myślałem, że panów znam. Ja się trudnię sprowadzić majątków ziemskich.“ Ujął mnie swolą poprawną polszczyzną. W toku rozmowy, dowiedziałem się, że jest zdeklarowanym antysemitą. — „Proszę, ja panów — mówił — te łajdaki żydowskie dybły na zgubę kraju. Szerzą bolszewizm i oszczekują polaków przed innymi narodami. Robią gwałt o pogromy, których nigdy nie było. Na wszelkie sposoby s kładzą Polskę tym uczciwym żydom, którzy pragną być dobrymi obywatelami kraju, który przed wiekami gościnnie przygarnął plemię izraelskie, prześladowane na całym świecie. Zaznaczyć wypada, że podobne poglądy wygłaszały lekarze, adwokaci, a nawet młodej wykształceni żydzi“.

ZAKŁAD ZDROJOWY „BUSKO“

Okres kąpielowy tegoroczny trwać będzie od 15 maja do 30 września.

KRONIKA

KALISKIE TOW. WIOSLARSKIE.

W celu oddania ostatniej posługi zmarłemu s. p. druhowi Łęgoszowi Zarząd Towarzystwa prosi druhów o najwcześniejsze przybycie do Klubu żeglarskiego w dniu 8 b. m., t. j. w sobotę o godz. 6-ej po poł.

ZEBRANIE.

W dniu 9-go kwietnia, t. j. w niedzielę o godz. 3-ej po poł. odbędzie się w dolnej sali Stowarzyszenia Kmieśników Chrześcijańskich ogólne zebranie członków wszystkich istniejących Spółdzielni Budowlanych, na które zaprasza się członków Zarządu Spółdzielni.

Spółk: ciesielska, betonowa, metalowców, murarska, stolarska.

— **ODCZYT BEZPŁATNY** w połączeniu z produkcją muzyczną, urządzony w uroczystą środę w kasynie oficerskim uład się nadzwyczajnie. Wnie-
zwykle barwnej formacie nadzwyczaj interesującą po-
ruchnik Kassian skreślił dzieje 14-go pułku 4-el dy-
wizji na Kubaniu. Pułk ten, tak wiadomo pod do-
wództwem generała Żeligowskiego po przerwanu
frontu bolszewickiego połączył się w Galicji z kalis-
kim pułkiem plechoty i dał początek 29 pułkowi
Strzelców Kaniowskich. Po odczycie odbył się inte-
resujący koncert. Nie wątpliwe, że dalsze odczyty
o dziejach 29 puł. Strzel. Kaniowskich, tem wiecej,
że są bezpłatne mają na celu zapoznanie kaliszian
z ich rodzinnym pułkiem będą się cieszyć zasłużonem
powodzeniem. Następny odczyt o dalszych losach puł-
ku wypowie w tygodniu poświęconym, porucznik
Biedowski.

— OSOBISTE.

W czwartek i piątek bawił w naszym mieście re-
daktor i współpracownik „Kurjera Łódzkiego” i „Ziemi
Lubelskiej”, p. Michał Gonerko, przejeżdżając z Pozna-
nia, gdzie bawił jako specjalny sprawozdawca tych
pism z Targu Poznańskiego. — P. Gonerko zwiedzał
nasze miasto i obcował wrażenia swe opisać w pismach.

— ZASTÓJ W ŁODZI.

Od trzech tygodni panuje w przemyśle łódzkim
zastój. Początkowo zastój odczuł tylko kupcy, fabry-
ki pracowały normalnie nad wykończeniem zamówie-
nia. Ostatnio zastój odbił się już na fabrykach. Wiele
przedsiębiorstw zamierza ograniczyć pracę — wlece zwraca
się o pożyczki pod zastaw towaru, nie mając
gotówki na bieżące wypłaty.

Na wyjaśnienie się sytuacji choćby tylko chwi-
lowo, nie można liczyć przed świętami. Rachuby na
okres poświąteczny mogą okazać się również zwo-
dniczymi. Fabryczne ceny towarów potaniały. Zniżka ta
jeszcze nie objęła sprzedaży detalicznej.

Co do kredytu rządowego pod zastaw towarów o-
bowiazują nadal wydane dawniej przepisy. Lomba-
dowany towar idzie do składów rządowych lub, gdy
chodzi o ilość duże, pozostaje w magazynach prze-
mysłowca opieczetowany.

Kredyt nie przekracza 50 proc. ceny szacunkowej
zdeponowanych zapasów.

„WARSZAWSKI LANDRU” PRZED SĄDEM.

Przed warszawskim sądem doraźnym stał „war-
szawski Landru”. Paśnik wraz z żoną, która żeni o 7
morderstw rabunkowych, popełniłyca na kibelach.
Paśnik, mężczyzna 40-letni o bladej twarzy, głęboko
osadzonych oczach, robi wrażenie degenerata. Żona
jego, która zakrywa sobie twarz chustką, zachowuje
się chwiłami jak wystraszone zwierzę. Oboje skazano
na karę śmierci.

— **WYROKI ŚMIERCI ZA ZABÓJSTWO I SZPIE-
GOSTWO.** Wyrokiem sądu polowego 3 dyw. p. Leg.,
jako doraźnego, z dnia 22 lutego r. b. skazani zo-
stali na karę śmierci przez rozstrzelanie szeregowcy
3 kom. telegraficznej 3 dyw. p. Leg.; Wacław Such-
eki, Michał Grudniwicz i Władysław Piotrowicz z art.
453 i 455 P. K. K. za zbrodnie zabójstwa.

Wyrok został wykonany dnia 22 lutego r. b.
Wyrokiem Wojkowego sądu okręgowego Nr. IX
w Brześciu nad Bugiem z dnia 7 marca r. b., jako
sądu doraźnego, zostali skazani na karę śmierci
przez rozstrzelanie szeregowcy W. O. Z. G. Nr. IX
w Brześciu: 1) Mittelsbach Abram, Adolf Dawid i
2) Berger Jozef za zbrodnie szpiegostwa z art. 51 i 111
k. k. p., polegającą na wykradaniu z kancelarii z abu-
D. O. K. Nr. IX ściśle tajnych dokumentów i spręda-
waniu ich osobom trzecim w interesie państwa ob-
cego.

Wyrok został wykonany dnia 7 marca 1922 r.

— **SPRAWY ZIEMIANSKIE I ROLNICZE** znajdu-
ją coraz żywsze odzwierciedlenie na łamach tygod-
nika informacyjnego, wydawanego pod redakcją Sa-
muela Jarkowskiego, organu Związku Ziemi-
an, pod tytułem: „Przegląd Ziemiański”.

Pismo to zdobywa sobie coraz większe rozpo-
wszechnienie nie tylko w sferach ziemiańskich, ale
i w innych, dając aktualne zawsze opinie i sprawy
życia ziemiańskiego i spraw gospodarczo-rolniczych o
charakterze społecznym.

Treść ostatnich paru numerów „Przeglądu Zie-
miańskiego” jest wymownym tego dowodem.

Reforma rolna — oczywiście — zajmuje w piśmie
miejsce dominujące. W sprawie tej znaleźliśmy zarów-
no artykuły wstępne i informacyjne oraz gło-
sy, omawiające różne sprawy i fakty aktualne i ważne
sprawy nie tylko w naszych stosunkach wewnętrznych,
ale i w stosunkach zagranicą. Reforma rolna w związku
z datą, od której nabiera mocy obowiązującej, Kon-
stytucja z dn. 17 marca, jest tematem wspólnych
artykułów ostatniego wydawnego obecnie 13-go nu-
meru „Przeglądu Ziemiańskiego”, pod postacią gło-
sów opinii publicznej; głos „Głosu” prof. W. L.
Jaworskiego.

Nie sposób tutaj wymienić wszystkich artyku-
łów sprawie reformy rolni poświęconych, na łamach
organu ziemiańskiego w ostatnich numerach
ograniczamy się więc tylko do zacytowania.

Życie społeczne ziemiaństwa znalazło pona to o-
statnio odzwierciedlenie w bardzo ciekawym arty-
kule wstępnym z numeru 12-go p. t. „Sejm a zie-
mianstwo”. Jest to streszczenie referatu, jaki wy-
głosił prof. dr. A. Halban, poseł na sejm w Klubie
Ziemiańskim w Warszawie.

Pozatem życie społeczne ziemiaństwa ilustrują
wyczerpujące sprawozdania z odbytych ostatnio z ar-
dów delegatów Związku Ziemi-
an w Warszawie i we Lwowie oraz Centr. Tow. Gospod. w Poznaniu.

Wszystkim, którzy przyjęli udział w oddaniu
ostatniej przysługi

s. p.

Linie z Antonowiczów CICHOCKIEJ

a w szczególności: ks. prał. Sobczyńskiemu, ks.
kapelan. Moszczeńskiemu, p. mjr. Krzymuskiemu,
p. Marii Zakrzewskiej Umińskiej, członkom Kalis-
kiego Tow. Lekarskiego, personelowi szpitala
wojskowego i miejskiego oraz znajomym i ży-
liwym, którzy odprowadzili drogę nam szlaki
na miejsce wiecznego spoczynku składają ser-
deczne „Bóg zapłać”

Matka, mąż z dziećmi i rodzeństwo.

Szereg aktualnych uwag znalazło się w dziele „na do-
bie”, oraz w różnych wiadomościach.

Niemniej ciekawie aktualne informacje podaje
„Przegląd Ziemiański” w działach spraw podatko-
wych oraz handlu, przemysłu i finansów. W dziale
„prasa” „Przegląd Ziemiański” uwidacznia coraz
większe zainteresowanie się naszej publicystyki spra-
wami rolniczymi, podkreślając i notując ważniejsze ar-
tykuły w tym zakresie z innych wydawnictw peri-
odycznych, oraz treść specjalnych numerów rolni-
czych, wydawanych przez niektóre organa prasy („Sw-
ta” „Gazety Warszawskiej”, „Kurier Poznański” i „Głos
Lubelski”), a wśród szeregu notatek w tym dziale o ruchu prasowym, wspomnieć trzeba
o wiadomości podanej w numerze 12, że według
obliczeń przewidywanych, poczynionych przez „Infor-
mację Prasową Polską” do przygotowanego obecnie do
druku „Informatora Prasowego Polskiego”, liczba
organów polskiej prasy rolniczej wzrosła obecnie do
75-ciu, oraz, że prasa rolnicza w Polsce wykazuje w
ostatnich czasach większe ożywienie i aktualizowanie
się również pod względem społecznym.

Osobno wspomnieć należy, że do numeru 13-go
redakcja „Przeglądu Ziemiańskiego” dla stałych od-
biorników dołączyła, jako dodatek, umowę zbiorową z
robotnikami rolnymi, ustaloną w dniu 31 marca o-
bowiazującą do dnia 1 kwietnia r. b.

— **„BIBLIOTEKA POLITYCZNA I GOSPODAR-
CZA.”** W kwietniu ub. r. grono osób w Warszawie
podjęło inicjatywę założenia Towarzystwa wydawni-
czego p. t. „Biblioteka polityczna i gospodarcza” ce-
lem wydawania książek, broszur i pism periodycz-
nych, zamieszczających wyniki prac naukowych
warunków bytu polityczno-gospodarczego współz-
snej Rzeczypospolitej i zadań społeczeństwa w stosun-
ku do Państwa. Punktem wyjścia tej inicjatywy było
przekonanie, że „Rzeczypospolita w trudnych warun-
kach geograficzno-politycznych i ekonomicznych po-
le nie jest zabezpieczona”, że na społeczeństwie
ciężko obowiązek budowania świadomości polskiej w
nowych warunkach bytu, oraz, że zmienne nastroje,
rozbieżne tendencje i krytyczne sądy, panujące w
społeczeństwie muszą być zastąpione przez opinie,
oparte o rzeczowe poznanie nowych warunków (o-
dezwa inicjatorów z 10 kwietnia 1921 r.). Pierwszą
próbą zastosowania tej myśli było opracowanie przez
jednego z inicjatorów „Biblioteki” broszury, porusz-
ającej podstawowe zagadnienia odbudowy Państwa Pol-
skiego (B. Jawnut: „Uwagi o Polsce współczes-
nej”, wydane przez księgarnię Z. Wenigego z kon-
cem czerwca 1921 r.). Zarząd Tymczasowy „Bibli-
oteki”, który stanowią pp.: mec. Z. Dzierżanowski, mec.
W. Supiński, nac. Wydz. J. Kozuchowski, dyr. St.
Samonowicz i red. St. Saboriski, podjęta z dniem 1-
go stycznia b. r. wydawnictwo miesięcznika polityczno-
gospodarczego p. t. „Drogi Polski”. Do Twa wy-
dawniczego zgłosiło akces szereg osób z Lublina.

— **WSZECHPOLSKA WYSTAWA** drobiu, kró-
lików i gołębi organizowana przez Komitet do Spra-
wy hodowli drobiu, odbędzie się w dniach 24 i 25 li-
stopada w Warszawie. Na protektorów wystawy pro-
szono pp.: Ministrów Rolnictwa oraz Handlu i Przemysłu.
Pracami organizacyjnymi i wystawą klerować będzie
Komitet Wystawy, złożony z przedstawicieli organizacji społecznych, za-
mających się hodowlą drobiu oraz przedstawicieli rządu i instytu-
cji naukowych. Wystawa obejmować będzie następujące
działy: I. Drób (rozmaite gatunki i ras hodowlanych i
tuczonych). II. Gołębie. III. Króliki. IV. Mor-
skie Swinki i inne drobne zwierzęta laboratoryjne.
V. Ptactwo ozdobne i śpiewające. VI. Handlowe
mysi i jęczarki. VIII. Drób bity i wyroby z niego.
VIII. Pierzeł puch pościelowy, galanteria z piór i inne
wyroby z piór, skórki ptasie, książki itp. IX. Wzory i
modele pomieszczeń dla drobiu, królików i gołębi.
X. Przybory i maszyny, związane z hodowlą i tucze-
niem drobiu. XI. Szkolniki drobiu. XII. Wydawni-
ctwa i pomoce naukowe. XIII. Srodki lecznicze i dezyn-
fekcyjne. XIV. Karma dla drobiu.

Podział działów wystawy na klasy podany będzie
w szczegółowym programie. Dla wystawców prze-
znaczone będą do rozporządzenia siedziby nagrody,
a m.: nagrody Ministerstwa Rolnictwa, dyplomy i uzna-
nia, dyplomy na nagrody III i IIII; nagrody pieniężne
i przedmioty pamiątkowe. Za najwybitniejszą działal-
ność w zakresie drobiu przeznaczona będzie wędrowna
nagroda honorowa G. K. do spraw hod. drobiu, któ-
ra oddana będzie na rok I. Nadto najlepsze oka y pta-
ctwa oraz króliki, będą umieszczone w klatkach
honorowych z odpowiedniemi napisami i wstęgami. O-
prócz dyplomów, wystawcy będą nagradzani wstęgami
dla umieszczenia na klatkach.

Szczegółowy program wystawy, warunki wysta-
wowe oraz deklaracje zgłoszeniowe, wysyłane będą
zainteresowanym na żądanie.

Pretensje obywateli Polskich do Rosji

Wobec licznych zapytań i zgłoszeń w sprawie u-
regulowania różnych pretensji obywateli polskich do
Rządu Rosyjskiego, Główny Urząd Likwidacyjny po-
daje do wiadomości, co następuje:

Pretensje do Rządów Rosyjskiego i Ukraińskiego
podlegające uregulowaniu na podstawie Traktatu Ry-
skiego, podzielone zostały na dwie grupy.

Uregulowaniem pierwszych, do których należą pre-
tensje z tytułu wywiezionych do Rosji i Ukrainy przed-
miotów, zajmując się komisja reewakuacyjna i spec-
jalna w Moskwie. Co do zgłaszania pretensji w tym
przedmiocie odnośnie rozporządzenia Prezesa Głównego
Urzędu Likwidacyjnego w porozumieniu z Mini-
strem Spraw Wewnętrznych zostały ogłoszone w Mo-
skwie Polskim z dnia 6 września 1921 r. nr. 202,
z dn. 25. 1. 1922 r. nr. 201 z dn. 31. 3. 1922 r. nr.
74 ze wskazaniem trybu, miejsca i terminu składania
odpowiednich deklaracji.

Uregulowanie zaś drugiej grupy pretensji, do któ-
rej należą pretensje do instytucji kredytowych (Kas
Oszczędności, Kas Skarbowych, Banku Państwa itp.,
ewakuowanych banków prywatnych i banków w Ro-
sji itp), pretensje do instytucji ubezpieczeniowych, pre-
tensje z tytułu prawnych zobowiązań Rządów Ro-
syjskiego i Ukraińskiego oraz instytucji państwowych
wreszcie uregulowanie stosunków prywatno-prawnych
pomiędzy obywatelami polskimi a obywatelami Ro-
sji i Ukrainy zajmują się Komisja Rozrachunkowa w
Warszawie.

W miarę załatwienia przez Komisję Rozrachun-
kową spraw, zaliczonych do grupy drugiej, będzie
podawany do publicznej wiadomości tryb, termin i
miejsce zgłaszania rzeczowych pretensji. W chwili o-
becnej zgłaszanie się w tych sprawach (grupa druga)
jest przedwczesne. Główny Urząd Likwidacyjny na
pismach zgłaszających się w sprawach zaliczonych do
tej grupy nie będzie udzielał odpowiedzi do czasu
powzięcia odpowiednich decyzji przez Komisję Roz-
rachunkową.

Wyjaśnienie Związku Strzeleckiego

Od zarządu głównego Związku strzeleckiego o-
trzymałmy wyjaśnienie następujące:

W dniu 26 listopada 1921 r. zarząd główny
Związku strzeleckiego w Warszawie rozważał zarząd
okręgowy tegoż Związku we Lwowie, oraz wykuczył
szereg członków ze Stowarzyszenia za naruszenie kar-
ności i działalność na szkodę Stowarzyszenia. Rozwią-
zany zarząd jednak nie ustąpił, opierając się na tem,
że dotychczas obowiązują w Małopolsce co do stow-
arzyszeń dawne c. k. k. ustawy austriackie, pełnił
dalej swe funkcje samowolnie na własną rękę wy-
stępując, wprowadzając w błąd społeczeństwo, se-
rząc zamęt i przeszkadzając w pracy nowemu zarzą-
dowi okręgowemu.

Ministerjum spraw wewnętrznych wskutek na-
szych starań potwierdziło rozwiązanie przez nas daw-
nego zarządu okręgowego i zatwierdziło, nowy. Nie
wpłynęło to jednak na zawieszenie tej nielegalnej
działalności. Najbardziej nam nadziwili, leż obur-
zając fakt, przytoczony przez p. W. H. w „Kurierze
Warszawskim” z dnia 1 marca r. b. Zupnie smo-
żnawczo wreb uchwałę rady miasta Lwowa, w nocy
zawiesił na placu Halickim zamiast dawnych, nowe
tablice zmieniające nazwę placu na plac im. Nałzeł-
nika Państwa.

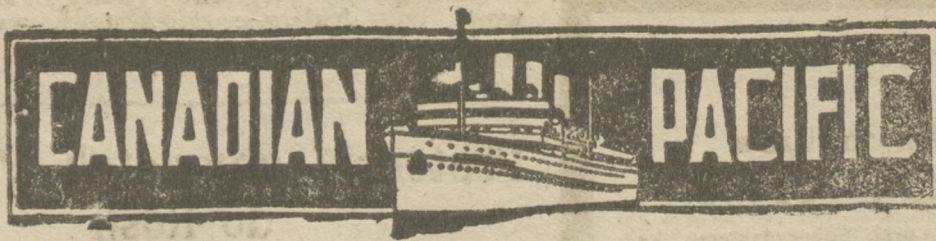
Jak wiadomo, Związek strzelecki ogranicza dla-
łalność swoją do wychowania fizycznego obywatel-
skiego polskiego żołnierza; plantuje bazyne, aby nie
wprowadzono polityki do jego szeregów i stł-
wzruszenie na gruncie poszanowania prawa. Ostatni
fakt stoi więc w jaskrawej sprzeczności z jego zasa-
dami i całą działalnością. O ile chętnie przyjąłby
odpowiednią legalną uchwałę rady miejskiej, o tyle
najmocniej potępiamy to karygodne warcholstwo od-
pięciu już mieslecy przez nas rozwiązanego, a za-
tem nieprawnie funkcjonującego dawnego zarządu ok-
regu Lwowskiemu, że z działalności tego
nie wspólnego nie mamy. Ubolewamy ponadto, że prze-
starzałe c. k. austriackie ustawy utrudniają dotych-
czas normalny rozwój wszystkich stowarzyszeń w
Małopolsce i paraliżują wykonywanie rozporządzeń
naszych ministerjów.

(—) Dr. KAZIMIERZ DŁUSKI, prezes.

(—) TADEUSZ NIEDZIELSKI sekretarz gł.

Warszawa, dnia 4 kwietnia 1922 roku.

Składajcie ofiary na inwalidów wojennych.

CANADIAN
PACIFICZEGUGA
MORSKA

Najkrótsza droga z Warszawy do Kanady i St. Zjednocz. Ameryki Północnej.

Szybkie, duże okręty, dobra i obfita żywność, obszerne pomieszczenia, najnowsze urządzenia, jak telegraf bez drutu, sygnalizacja okrętowa i t. d.

Cena przejazdu z Warszawy III kl. do Kanady 106 dol., do St. Zjednoczonych 114 dol. Cena przejazdu do Kanady II klasą pęczawszy od 140 dol.

Pasażerowie, udający się do Kanady: rolnicy, służba domowa, żony do mężów i dzieci do rodziców, są zwolnieni od okazywania potrzebnej przy lądowaniu gotówki. Pasażerowie, którzy udają się do St. Zjedn. przez Kanadę, są również wolni od kanadyjskich przepisów pieniężnych. — Sprzedaż biletów okrętowych i kolejowych: Biuro Warszawskie, Marszałkowska 117—tel. 231—46. Adr. tel. Gacanc. Filje: Lwów, ul. Gródecka 93. Równo, Szosowa 68. Wilno Wielka 69.

817

KAŻDY

KUPIEC

FINANSISTA

PRZEMYSŁOWIEC

PRACOWNIK HANDLOWY

powinien bezwarunkowo abonować

„Wszechpolski Przegląd Kupiecki”

(dawniej „Pomorski Przegląd Kupiecki”)

który porusza wszelkie zagadnienia gospodarcze, dotyczące wszystkich dziedzin życia handlowo-przemysłowego, a ponadto stale zamieszcza prace z dziedziny nowoczesnej organizacji biurowej.

Wydawca: Związek Towarzystw Kupieckich.

Redaktor: M. Pacoszyński.

Adr. Grudziądz, Bwidzińska 31. Telefon 737 i 193.

945

Abonament kwartalny 350 mk.

Ciechocinek

Pensjonat kuracyjny dla Dzieci i Młodzieży
D-rowej Huzarskiej i Szpakowej.

w lesie sosnowym, powiększony, sala dobudowana do zabaw, leżalnia. Opieka matczyńska. Preblanki pierwszorzędne, wychowawca. Zapisy w Warszawie Górczyna 15 m. 7, tel. 188 64 od godziny 8 do 7. 1011

Do sprzedania

PLAC

przy ulicy Asnyka. Wiedomość
w Adm. Grz. Kal. 979

Powróciłem

na stałe do Kalisza, udzielam lekcji prywatnych
języka francuskiego
i niemieckiego.

Wrocławska 52. Były nauczyciel szkoły realnej
A. ROPP. 986

Zginęła karta zwolnienia

wydana przez 13 Pułk Piech. w Płusku na imię Mateczaka
Józefa rocznik 1897 oraz Paszport
wydany przez urząd gminy
Marchwacz na tekturę imię. 1004

Zginęła karta powołania

wydana przez P. K. U. w Kaliszu na imię Michała Iwniaka
rocznik 1886. 1006

Zginął PASZPORT

wydany przez magistrat m. Kalisza na imię Mose Jale. 1003

Założyciele Spółki Akcyjnej

Towarzystwo Budowy i Eksploatacji Gmachów W KALISZU,

podaje do publicznej wiadomości, iż w dniu 11 kwietnia 1922 r., o godzinie 3 i pół po południu w Kaliszu w lokalu Dyrekcji Szczegółowej Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego, odbędzie się ORGANIZACYJNE ZEBRANIE tejże Spółki Akcyjnej z następującym porządkiem dziennym:

- 1) Zagajenie i wybór przewodniczącego;
- 2) Sprawozdanie założycieli;
- 3) Wybory do władz spółki Akcyjnej i ustanowienie wysokości wynagrodzenia władz;
- 4) Sprawa budżetu Spółki Akcyjnej;
- 5) Wybór pisma do pomieszczenia w nim ogłoszeń Spółki;
- 6) Sprawa nabycia nieruchomości i zaciągania pożyczek hipotecznych, lub wekslowych w Bankach i instytucjach kredytowych;
- 7) Wnioski akcjonariuszów.

1009

Nadprośniańska

FABRYKA WAG

Spółka z ogran. odpowiedzialn.

KALISZ, ulica OGRODOWSKA № 4
(obok kamiennego mostu).

Poleca wagi dziesiętne i setne różnej wielkości oraz odważniki kilogramowe stemplowane.
DLA P. P. ROLNIKÓW SPECJALNE
WAGIDOWAŻENIA ŻYWEGO I WETARZA
Przyjmuje wagi do reparacji i regulowania.
CENY NIZKIE! 850

Sprzedaż resztek

towarów łokciowych, białych i kolorowych
w różnych gatunkach. Co tydzień świeży transport.
Łazienna 13,

frontowa kamienica, wejście od podwórza. 963

DRUKARNIA „GAZETY KALISKIEJ”

spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Najstarsza drukarnia w Kaliszu!

Największy zakład graficzny w ziemi Kaliskiej!

Wykonuje szybko i dokładnie wszelkie roboty wchodzące w zakres sztuki graficznej. Dzieła, broszury, książki handlowe i biurowe, formularze, druki dla p. pisarzy gminnych, afisze, klepsydry, zaproszenia ślubne oraz wszystkie inne druki. Kompletne nowe asortymenty czcionek najnowszych kroi. Własna introligatorynia. Maszyny pospieszne poruszane elektrycznością. Maszynki zecerskie. Sterotypownia.

TANIO — ŁADNIE — SZYBKO I DOKŁADNIE.